

37/1993 Sb.

Zákon

České národní rady
ze dne 22. prosince 1992

O změnách v nemocenském a sociálním zabezpečení a některých pracovněprávních předpisů

Vyhlášeno dne 31. prosince 1992, datum poslední novelizace 1. ledna 2009

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

ČÁST DRUHÁ

Změna předpisů o sociálním zabezpečení

Čl. IV

Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 110/1990 Sb., zákona č. 180/1990 Sb., zákona č. 1/1991 Sb., zákona č. 46/1991 Sb., zákona č. 306/1991 Sb., zákona České národní rady č. 482/1991 Sb., zákona č. 578/1991 Sb., zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., zákona č. 235/1992 Sb. a zákona České národní rady č. 589/1992 Sb., se mění a doplňuje takto:

1. § 1 odst. 5 a 6 znějí:

- „(5) Organizace a občané platí na sociální zabezpečení pojistné, a to v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštním zákonem.³⁰⁾
- (6) Příjmy a výdaje sociálního zabezpečení jsou součástí státního rozpočtu České republiky.“

2. § 2 odst. 1 písm. c) zní:

„c) nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných,“

3. § 2 se doplňuje odstavci 3 a 4, které znějí:

- „(3) Za osoby samostatně výdělečně činné se pro účely sociálního zabezpečení považují:

a) občané provozující zemědělskou výrobu, hospodaření v lesích a na vodních plochách,³¹⁾

b) občané provozující živnost,³²⁾

c) občané provozující podnikání podle zvláštních předpisů,³³⁾

- d) občané vykonávající uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost na základě zákona o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon),³⁴⁾ pokud tuto činnost podle svého prohlášení vykonávají soustavně,
- e) společníci veřejných obchodních společností a komplementáři komanditních společností,³⁵⁾
- f) občané vykonávající nezávislé povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů,³⁶⁾ pokud tuto činnost vykonávají soustavně.

• (4) Za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jsou sociálního zabezpečení podle tohoto zákona účastny, nestanoví-li se dále jinak, spolupracující osoby osob samostatně výdělečně činných (dále jen „spolupracující osoby“), za něž se pro účely sociálního zabezpečení považují manželé a od skončení povinné školní docházky též děti osob samostatně výdělečně činných uvedených v odstavci 3 písm. a) až c), jestliže se podílejí na jejich samostatné výdělečné činnosti a nejde o pracovněprávní vztah.“

4. V § 5 se vypouštějí slova „(§ 1 odst. 5)“.

5. § 6 odst. 1 písm. b) zní:

„b) členové družstev, jestliže nejsou v pracovněprávním vztahu k družstvu, ale vykonávají pro družstvo práci, za kterou jsou jím odměňováni,“.

6. § 6 odst. 1 písm. c) zní:

„c) společníci společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditních společností, jestliže nejsou v pracovněprávním vztahu k této společnosti, ale vykonávají pro ni práci, za kterou jsou touto společností odměňováni,“.

7. V § 6 odst. 1 písm. d) se vypouštějí slova „uvolnění členové výboru lidové kontroly“ a slova „a umělečtí“.

8. § 6 odst. 1 písm. e) zní:

„e) vojáci z povolání, příslušníci Policie České republiky, příslušníci Vězeňské služby České republiky a příslušníci ostatních ozbrojených bezpečnostních sborů a bezpečnostních služeb,“.

9. § 6 odst. 2 písm. b) zní:

„b) občané konající službu v ozbrojených silách, kteří nejsou vojáky z povolání, účastníci civilní obrany, branné výchovy nebo přípravy k obraně České republiky.“.

10. V § 7 písm. d) se vypouští bod 1.

11. § 8 odst. 1 písm. b) a c) znějí:

„b) členství v družstvu, jestliže členové družstva nejsou v pracovněprávním vztahu k družstvu, ale vykonávají pro družstvo práci, za kterou jsou jím odměňováni,

c) členství v jednotném zemědělském družstvu, zemědělském družstvu a ve výrobním družstvu,“.

12. § 8 odst. 1 písm. e) zní:

„e) služba vojáků z povolání, příslušníků Policie České republiky, příslušníků Vězeňské služby České republiky a příslušníků ostatních ozbrojených bezpečnostních sborů a bezpečnostních služeb a příslušníků dřívějších ozbrojených sborů a služeb“.

13. V § 8 odst. 1 písm. g) se vypouštějí slova „a to v rozsahu a za podmínek stanovených prováděcím předpisem“.

14. § 8 odst. 1 se doplňuje písmenem h), které zní:

„h) činnost společníků společnosti s ručením omezeným a komanditistů komanditních společností, jestliže nejsou v pracovněprávním vztahu k této společnosti, ale vykonávají pro ni práci, za kterou jsou touto společností odměňováni“.

15. V § 8 odst. 2 se slova „činnost uvedenou v odstavci 1 písm. d)“ nahrazují slovy „činnosti uvedené v odstavci 1 písm. b), d) a h)“.

16. V § 8 odst. 3 větě první se za slova „členství v jednotném zemědělském družstvu“ vkládají slova „a v zemědělském družstvu“.

17. § 8 se doplňuje novým odstavcem 4, který zní:

- „(4) Činnost osob samostatně výdělečně činných a spolupracujících osob po 31. prosinci 1992 se hodnotí jako zaměstnání, pokud zakládala nemocenské pojištění; tato činnost před 1. lednem 1993 se hodnotí jako zaměstnání, pokud zakládala nemocenské zabezpečení podle předpisů platných před tímto dnem,³⁷⁾ a to v rozsahu a za podmínek stanovených těmito předpisy. K činnosti osob samostatně výdělečně činných a spolupracujících osob se přihlíádne jako k době zaměstnání, bylo-li zaplacen pojištění za celou dobu trvání pojištění (zabezpečení); nebylo-li za tuto dobu zaplacen pojištění do dne, od něhož se přiznává nebo zvyšuje důchod, přihlíádne se k ní jako k době zaměstnání až ode dne zaplacení pojistného.“.

18. § 12 odst. 2 zní:

- „(2) Hrubými výdělky před 1. lednem 1993 jsou výdělky podléhající dani ze mzdy bez odečtení této daně. Hrubými výdělky po 31. prosinci 1992 jsou příjmy započitatelné podle zvláštního zákona³⁸⁾ do vyměřovacího základu pro stanovení pojistného na sociální zabezpečení, a to před odečtením daně z příjmů³⁹⁾ a snížené o pojištění na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojištění na všeobecné zdravotní pojištění. Prováděcí předpis stanoví, co je hrubým výdělkem občana, jehož výdělek nepodléhá dani, které další příjmy jsou započitatelné do hrubých výdělků a v kterých případech je hrubým výdělkem pevně stanovená částka a jaká je její výše.“.

19. V § 19 odst. 1 se vypouštějí slova „do 31. prosince 1992“.

20. V § 24 odst. 5 se za slova „starobního důchodu“ vkládají slova „přiznávaného ode dne, který spadá do období před 1. lednem 1994“.

21. § 24 se doplňuje novým odstavcem 6, který zní:

- „(6) Nejvyšší procentní výměra starobního důchodu přiznávaného ode dne po 31. prosinci 1993 činí 90 % průměrného měsíčního výdělku neomezeného podle § 12 odst. 6 a sníženého o částku, která odpovídá výši

pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pojistného na všeobecné zdravotní pojištění a dani z příjmů, které by platil pracovník v pracovním poměru z tohoto výdělku. Při stanovení výše daně z příjmu se pro tyto účely nepřihlíží k vyživovaným osobám ani invaliditě (částečné invaliditě) občana.“

22. § 31 odst. 3 zní:

- „(3) Ustanovení § 24 odst. 5 a 6 o nejvyšší procentní výměře důchodu platí obdobně; zahrnuje-li však rozhodné období kalendářní rok 1993, postupuje se vždy podle § 24 odst. 6.“

23. V § 37 odst. 2 se vypouštějí slova „a) dosavadní nebo jiné stejně kvalifikované“ a čárka za slovem „podmínky“ a slova „b) jen jiné zaměstnání méně kvalifikované“ se nahrazují slovy „jiné než dosavadní zaměstnání s podstatně menšími požadavky na fyzické nebo psychické schopnosti“.

24. V nadpisech § 44 a 48 se vypouštějí slova „z výdělečné činnosti“.

25. V § 44 odst. 1 a v § 48 odst. 1 se slova „hrubých příjmů z výdělečné činnosti“ nahrazují slovem „příjmů“.

26. V § 48 odst. 2 se vypouštějí slova „z výdělečné činnosti“.

27. § 52 odst. 3 a § 54 odst. 5 věta druhá se vypouštějí.

28. § 54 odst. 7 se vypouští a dosavadní odstavec 8 se označuje jako odstavec 7.

29. § 54 se doplňuje novými odstavci 8 a 9, které znějí:

- „(8) Podmínka společné domácnosti podle předchozího odstavce se považuje za splněnou, pokud důchodce a jeho rodinný příslušník žijí v témže ústavním zařízení.
- (9) Prováděcí předpis stanoví, co se rozumí příjmem důchodce a jeho rodinného příslušníka.“

30. V § 58 odst. 4 a v § 103 odst. 4 se slova „Federální ministerstvo práce a sociálních věcí“ nahrazují slovy „Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky“.

31. V § 64 odst. 4 se za slova „odst. 5“ vkládají slova „a 6, popřípadě v § 31 odst. 3“.

32. § 70 odst. 4 a § 74 odst. 3 se vypouštějí.

33. V § 72 odst. 1 se slova „Lázeňská péče, podpora“ nahrazují slovem „Podpora“, slova „v § 54 odst. 8“ se nahrazují slovy „v § 54 odst. 7“ a slova „nebo jiných předpisů nemocenského zabezpečení“ se vypouštějí.

34. V § 93 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a připojují se odstavce 2 a 3, které znějí:

- „(2) Po úhradě nákladů za pobyt v ústavu sociální péče pro dospělé občany musí občanu zůstat z jeho příjmů aspoň 25 % částky potřebné k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb stanovené zvláštním zákonem.⁴⁰⁾
- (3) Ustanovení předchozích odstavců se vztahují na ústavy sociální péče zřizované ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky, okresními úřady a obcemi.“

35. § 98 odst. 3 a 4 se vypouštějí; dosavadní odstavce 5 až 7 se označují jako odstavce 3 až 5.

36. § 99 a § 105 odst. 3 věta druhá se vypouštějí.

37. V § 133 odst. 5 se slova „až 5“ nahrazují slovy „až 6“.

39. V § 177 se vypouští slovo „Federální“ a slova „Sboru vězeňské a justiční stráže²⁹⁾“ se nahrazují slovy „Vězeňské služby České republiky²⁹⁾“.

²⁹⁾ Zákon ČNR č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě České republiky.

40. Za § 177 se vkládá nový § 177a, který zní:

§ „177a

(1) Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky vydá vyhlášku podle § 6 odst. 2 a 3, § 8 odst. 1, § 9 odst. 2 § 12 odst. 2, 3 a 7, § 19 odst. 3, § 23 odst. 3, § 37 odst. 3, § 41 odst. 2, § 44 odst. 2, § 48 odst. 2, § 54 odst. 9, § 59 odst. 3, § 92 odst. 2, § 93 odst. 1, § 94 odst. 1, § 100 odst. 2, § 108 odst. 2, § 120 odst. 7, § 131 odst. 3 a § 142 odst. 5.

(2) Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky stanoví vyhláškou, kteří občané mají v důchodovém zabezpečení práva a povinnosti jako pracovníci v pracovním poměru, bližší podmínky jejich účasti na tomto zabezpečení, které další doby se považují za doby zaměstnání a náhradní doby, co se považuje za dobu zaměstnání v cizině, které osoby se považují za blízké osoby, co se považuje za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, za zvlášť ulehčené pracovní podmínky a mimořádné podmínky pro nárok na invalidní a částečný invalidní důchod, podstatný pokles výdělku a bližší úpravu jednotlivých podmínek invalidity a částečné invalidity, úpravu srovnatelného výdělku o přepočítací koeficient, co se považuje za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání, které dítě se považuje za dlouhodobě těžce zdravotně postižené, co se rozumí pobytem dítěte v zařízení, výchovou dítěte a péčí nahrazující péči rodičů, souběh nároků na výchovné a přídavky na děti a doplatek k výchovnému, způsob vzájemného zúčtování dávek při jejich souběhu nebo zpětné výplatě, kdy je občan částečně, převážně nebo úplně bezmocný, výši úhrady v ústavech sociální péče pro mládež a výši kapesného v ústavech sociální péče a podmínky poskytování úrazových důchodů, zaopatřovacích požitků vojenských a válečných poškozenců, přídavků za zranění a příspěvků přiznaných podle § 6 zákona č. 16/1947 Sb., které byly přiznány podle předpisů platných před 1. lednem 1957.“.

Čl. V

Zákon č. 46/1991 Sb., o zvyšování důchodů, se mění takto:

1. V § 9 se vypouštějí slova „nebo růst průměrné mzdy alespoň 5 %“.

2. § 10 odst. 1 se vypouští; dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 1 a 2.

3. § 10 odst. 1 zní:

- „(1) Růst životních nákladů se zjišťuje podle statistických údajů; přitom se vychází též z předpokládaného růstu v následujících šesti měsících.“.

4. V § 10 odst. 2 se slova „Pevné částky a procenta“ nahrazují slovem „Částky“ a slova „a průměrné mzdy“ se vypouštějí.

ČÁST ČTVRTÁ

Přechodná ustanovení

Čl. X

(1) Pro účely zjištění průměrného měsíčního čistého výdělku za poslední kalendářní čtvrtletí roku 1992 se od průměrného měsíčního hrubého výdělku odečte záloha na daň z příjmů fyzických osob, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění, vypočtené podle podmínek a sazeb platných pro pracovníka v měsíci, v němž se tento výdělek zjišťuje. Podle věty první se postupuje i v případě, zjišťuje-li se pravděpodobný výdělek.¹⁾

(2) Průměrný výdělek člena družstva, jehož odměna nepodléhala v roce 1992 dani ze mzdy, zjištěný podle zákona č. 1/1992 Sb. pro první čtvrtletí 1993, se zvýší o zálohu na daň z příjmů fyzických osob, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění, které se vypočtou podle podmínek a sazeb platných pro člena v měsíci, v němž se jeho průměrný výdělek zjišťuje.

(3) Náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při vzniku invalidity (částečné invalidity) náležející podle zákoníku práce nebo podle občanského zákoníku před 1. lednem 1993, o jejíž výši bylo rozhodnuto nebo jejíž výše byla dohodnuta, nebo příslušela, se od 1. ledna 1993 zvyšuje o 35 %; nebyla-li po vzniku ztráty na výdělku výše této náhrady určena pevnou částkou, vychází se z čistého měsíčního výdělku před vznikem škody a čistý měsíční výdělek po vzniku škody se od 1. ledna 1993 zjistí podle § 275 odst. 3 zákoníku práce.

ČÁST PÁTÁ

Zrušovací ustanovení

Čl. XI

Zrušují se:

1. zákon č. 103/1964 Sb., o zabezpečení družstevních rolníků v nemoci a o zabezpečení matky a dítěte, ve znění zákona č. 141/1965 Sb., zákona č. 116/1967 Sb., zákona č. 89/1968 Sb., zákona č. 99/1972 Sb., zákona č. 121/1975 Sb., zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 8/1982 Sb., zákona č. 148/1983 Sb., zákona č. 57/1984 Sb., zákona č. 109/1984 Sb., zákona č. 51/1987 Sb., zákona č. 103/1988 Sb., zákona č. 180/1990 Sb., zákona č. 306/1991 Sb. a zákona České národní rady č. 582/1991 Sb.,

2. § 2 odst. 3 písm. b) a c) zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky č. 206/1990 Sb., o státním vyrovnávacím příspěvku,

3. zákon č. 134/1991 Sb., o změnách v nemocenském zabezpečení,

4. § 4 odst. 3 část věty za středníkem zákona č. 195/1991 Sb., o odstupném poskytovaném při skončení pracovníhc

poměru,

5. § 47 odst. 1 až 4, § 48 odst. 3 a § 119 zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení,

6. vyhláška Státního úřadu sociálního zabezpečení č. 104/1964 Sb., kterou se provádí zákon o zabezpečení družstevních rolníků v nemoci a o zabezpečení matky a dítěte, ve znění vyhlášky č. 142/1965 Sb., vyhlášky č. 117/1967 Sb., vyhlášky č. 92/1968 Sb., vyhlášky č. 180/1968 Sb., vyhlášky č. 76/1970 Sb., vyhlášky č. 128/1975 Sb., vyhlášky č. 54/1976 Sb., vyhlášky č. 164/1979 Sb., vyhlášky č. 80/1982 Sb., vyhlášky č. 153/1983 Sb., vyhlášky č. 74/1984 Sb., vyhlášky č. 133/1984 Sb., vyhlášky č. 58/1987 Sb., vyhlášky č. 150/1988 Sb., vyhlášky č. 237/1988 Sb., vyhlášky č. 261/1990 Sb. a zákona č. 582/1991 Sb.,

7. § 10 až 17, § 28 až 33, § 40 až 45, § 50 a 50a vyhlášky Ústřední rady odborů č. 165/1979 Sb., o nemocenském pojištění některých pracovníků a o poskytování dávek nemocenského pojištění občanům ve zvláštních případech, ve znění vyhlášky č. 135/1984 Sb., vyhlášky č. 59/1987 Sb., vyhlášky č. 148/1988 Sb., vyhlášky č. 123/1990 Sb., vyhlášky č. 263/1990 Sb., vyhlášky č. 501/1990 Sb. a zákona č. 306/1991 Sb.,

8. část druhá vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění vyhlášky č. 123/1990 Sb., vyhlášky č. 260/1990 Sb., zákona č. 306/1991 Sb., zákona č. 578/1991 Sb., zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., zákona č. 235/1992 Sb. a zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.,

9. § 4 odst. 1 a 2 vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 235/1990 Sb., kterou se provádí zákonné opatření předsednictva Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky č. 206/1990 Sb., o státním vyrovnávacím příspěvku.

ČÁST ŠESTÁ

Účinnost

Čl. XII

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1993, s výjimkou ustanovení čl. IV bodů 27 až 29, 32, 35 a 36, čl. V a čl. XI bodů 2 a 9, která nabývají účinnosti dnem 1. března 1993.

Uhde v. r.

Klaus v. r.

³⁰⁾ Zákon ČNR č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona ČNR č. 10/1993 Sb.

³¹⁾ § 12a zákona č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, ve znění zákona č. 219/1991 Sb.

³²⁾ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

³³⁾ Např. zákon ČNR č. 128/1990 Sb., o advokacii, zákon ČNR č. 209/1990 Sb., o komerčních právnících a právní

pomoci jimi poskytované.

³⁴⁾ Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění zákona č. 89/1990 Sb. a zákona č. 468/1991 Sb.

³⁵⁾ § 76 a 93 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

³⁶⁾ § 7 odst. 2 písm. b) zákona ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

³⁷⁾ § 145a a násl. zákona č. 100/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

§ 61 a násl. vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

³⁸⁾ § 5 odst. 1 písm. a) zákona ČNR č. 589/1992 Sb.

³⁹⁾ Zákon ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

⁴⁰⁾ § 3 odst. 2 zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu.

¹⁾ § 17 zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku.